

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druga izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inštalacije in reklamacije. — Za večkratne ogledne primerne popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka peščena 20 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Izjaviti se sprejemajo do toliko opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

V slovenske šole!

Zopet se bliža čas, ko se začnejo srednje in po narodno-mešanih krajih (večinoma tudi ljudske šole. Za slovenske stariše nastopa dolžnost, da spravijo svoje otroke v šole, kjer bo njih dobro napredovanje najbolj zasigurano. Za to velja staro pravilo: Slovenske otroke v slovenske šole!

Marsikje očetje ne bodo doma, nahajajo se na bojiščih. Pošteni rodoljubi naj v svojih okoliših radevolje grede zapuščenim materam s svetom na roko in naj se, ako treba, ne ustrašijo tudi žrtev.

Slovenski narod je v sedanji vojski izgubil že mnogo svojih vrlih sinov. Za to pa je dolžnost doma ostalih rodoljubov, da skrbijo za dobro narodno vzgojo slovenskega naraščaja. Dobro vzgojenega naraščaja bomo pošteno potrebovali, kajti Avstrija po vojski ne bo pozabila svojih zvestih Slovencev, temveč jim pripravila lepšo bodočnost. Ne dajmo se motiti po posameznih dogodljajih, ampak trdno zaupajmo v Boga in cesarja.

Za slovensko bodočnost pa vzgajajmo tudi slovensko decu. Slovenski otroci v slovenske šole!

Nakup in prodaja semenskega žita.

Podružnica vojno-žitno-prometnega zavoda za Štajersko je vse potrebno uredila, da se poljedelci preskrbijo s semenskim žitom za jesensko setev. Komisijonarji so že nakupili večje množine semenskega žita, t. j. rži in pšenice. Komur mapjka letos semenskega žita in ga v domači občini ni dobili, naj se oglasi pri občini, katera mora vsa tozadevna naznanila vposlati okrajnemu glavarstvu. Navede se naj velikost njiv, določenih za jesensko setev in koliko žita se rabi. Cene za semensko žito so uradno stedeče nastavljen: pšenica od 1. septembra (očiščena) 37 K 77 v, od 15. septembra naprej 36 K 37 v, neočiščena od 1. do 15. septembra 36 K 2 v, od 15. septembra dalje pa 35 K 3 v. Rž stane očiščena 30 K 26 v, neočiščena 28 K 86 v. Če občina ali okrajni odbori sami preskrbijo čiščenje žita smejo za to delo računati: za čiščenje 100 kg pšenice 1 K 80 v, za rž 1 K 40 v. Nabava semena se lahko vrši tudi naravnost med posetniki domače občine, a pri prodaji in nakupu semena med občani mora posredovati župan in se mora vsako prodajo in nakup semena natančno zapisavati in o tem poročati okrajnemu glavarstvu. Za medsebojni nakup in prodajo semenskega žita veljajo goraj o značene cene.

Omejitev klanja govede in svinj.

Poljedelsko ministrstvo je z odlokom dne 6. julija odredilo, da se govedo in svinje, za katere v živinskih potnih listih ni izdano potrdilo, da se smejo zaklati, ne smejo več pripuščati na sejme za klavno živino. Mnogokrat se je že zgodilo, da so se pri nakladanju večjih živinskih pošiljav živinski potni listi in potrdila tako zmešala, da pri izkladanju na sejmih za klavno živino, zlasti ako se je prignalo več živine, ni moglo določiti, ali spadajo živinski potni listi in potrdila skupaj, in da je povzročilo zavrnitev klavnih živali, oziroma naprtilo neljube posledice.

Zatorej je ukazano osebam, katerim je poverjeno podeljevanje klavnega dovoljenja in izdajateljem živinskih potnih listov, da zanaprej prišijejo potrdilo k potnemu listu, ki je izdano za dotično žival, tako, da pozneje teh dveh listin ni mogoče poškodovati brez vidne škode. Nadalje je naznanilo c. kr. poljedelsko ministrstvo z odlokom z dne 11. julija t. l. z ozirom na to, da v omenjenem ministrskem ukazu ni nikakih naredb o plači v § 2 tega ukaza imenovanih izvedencev, kateri se namestijo za dajanje klavnega dovoljenja, da se more v obsežnih ali iz več krajevnih delov obstoječih občinah v primerne potrebe določiti tudi

več oseb za izdajanje klavnih dovoljenj. Ob tej priliki se je izdalo novo uradno naročilo, da se določbe tega ministrskega ukaza neprenehoma strogo izvršujejo in natančno izpolnjujejo predpisani roki glede poročila, ki ga mora o podati občine okrajnim glavarstvom.

Vojno zavarovanje v prid vdovam in sirotam padlih.

Zene, oziroma sorodniki mož in sinov, ki so v poklicani pod orožje, lahko iste zavarujejo za življenje, t. j. če zavarovane pade v vojni ali umre za ranami ali za kako boleznijo, lahko svoji dobijo po njegovi smrti izplačano svoto, za katero so ga zavarovali. Pomožni sklad za vdove in sirote cele oborožene moči je postavke premij za vojno zavarovanje znatno znižal.

Premije torej znašajo zanaprej:

Za pripadnike linije (redne vojske), rezerve in deželne brambe 7%, namesto kakor dozdaj 9%;

za pripadnike trene in sanitetnih čet in vojaške zdravniške 5%, namesto kakor dozdaj 7%, ako glavnic, za katero se zavaruje, ne presega svote 2 tisoč kron.

Za pripadnike črne vojske ostane dosedanji premijski postavek kakor dozdaj nespremenjen v veljavi.

Natančnejše podatke o vojnem zavarovanju se dobi pri okrajnih glavarstvih in davkarijah.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Odkar so se naše čete, a tudi naši topovi na italijanski fronti pomnožili, je Lah izgubil še zadnji del svoje korajže. Sedaj se poroča samo o artilerijskih bojih in posameznih infanterijskih napadih, ki pa ne kažejo več iste ljutosti kot poprej. Gotovo je, da se bodo Lah zopet povrnili k ljutim napadom, toda sedaj se morajo še skrbneje pripraviti kot poprej, ko še nas ni bilo toliko.

Lahi so baje že izgubili v dosedanjih brezuspešnih napadih tri desetinke svoje armade in zelo veliko oficirjev. Za to, se mora v poklicati vedno več mož in mladeničev pod orožje, kar posebno hudo čuti italijanske tovarne. Gotovo tudi laškimi kmetom to v poklicavanje ne de dobro, toda premalo so organizirani, da bi njih glas prišel na površje.

Ali in kdaj se bodo Lah udeležili bojev ob Dardanelah, o tem ni nič gotovega izvedeti. Poročila si nasprotujejo. Po našem mnenju se jih bodo gotovo morali prej ali slej udeležiti, kajti sicer jim Angleži ne dajo več niti denarja niti premoga. Posebno pa se bo na Lahe še sedaj močno pritiskalo, ko niso mogli Avstrije niti premakniti, kamoli razdrobiti, kakor so pred vojsko svojim sedanjim prijateljem obetali. Pomisliti je tudi treba, šta je laška pomoč pri Dardanelah vsak dan bolj potrebna, ker je ruska pomoč za dalje časa popolnoma izključena.

Izjalovljen načrt za september.

Vojaški kritik v „Stockholms“ Dagbladu“ razpravlja obširno o polomu načrtov četverosporzuma, ter pravi glede Italije, da bi bila morala po sklepu generalnega štaba četverozveze v septembru zadovoljiti se ob Soči z obrambno pozicijo, en del svoje armade pa bi morala poslati v Dardanele, drugi del pa proti jugu Male Azije ali proti Siriji, da bi bila prerezala glavne zveze Turkov skozi Adano in Halebe v korist Angležev. Italijanske čete bi bile morale čez Franche Comte priti na pomoč generalu Joffreju, da bi bil mogel napasti Alžaško-Lotarinsko. Ali vse to se je razbilo. Avstro-ogrške čete so šle od zmage do zmage in izjalovljen je načrt četverozveze za mesec september.

Ta načrt je bil razlog, da se je Italija tako si-

lila in trudila v mescu avgustu, da bi prodrila soško fronto in zagospodovala nad Gorico in celo okolico — ali vsi naporji so se razbili ob hrabrosti naših čet. Sedaj čepijo italijanske vojne sile še vedno ob Soči in položaj se ni izpremenil tako, da bi zadoščala kakva obrambna pozicija ob Soči — izjalovljeni so vsi načrti.

V bližini Gorice.

„Slovenčev“ dopisnik piše iz Gorice:

Tretji mesec vojske z Italijani je za nami, trinajsti teden živimo v bojni črti. Privadili smo se, kar nas je ostalo, marsikomu, še bolj pa smo se odvadili temu in onemu. Čas pa drvi nevzdržno naprej. Italijani so še vedno tam, kjer so bili prve dni, naši junaki prav tam kakor izpočetka in neprestano čakajo, da jih spuste naprej, naprej čez Brda in Furlanijo proti Vidmu in Benetkam.

Ze nekaj tednov, od konca julija naprej ni več velikih bojev v bližini Gorice. Seveda še vedno pride kaka granata v mesto ali okolico, kjer poruši ali pobije, a le po malem, naši topovi se oglašajo bolj redkoma, samo včasih je čuti po noči prasketanje pušk in ragljanje strojnih pušk. Večkrat pa grm tam od daleč čez Kras ali pa čez Kanalske hribe. Vedno pa brenči ob določenih urah, ako je vreme ugodno, nekaj zrakoplovov, naših ali sovražnih. Nič posebnega več, nič novega!

Zadaj za goriško fronto.

Od Tržiča pa tja gori do Koroške divja danzadnem boj, sedaj srditejši, sedaj lahnejši. Danes se zdi, da popolnoma ponehava tu, jutri zopet drugod, da pozneje izbruhne s tem večjo silo. Topovi grme neprestano, kakor da besni nad pokrajino silna nevihta. Vmes pa strahotno brenčanje v zrak rezočih krogel. Naenkrat poneha na kaki točki grmenje topov. Poči par puškinih strelcov, potem pa oživi streljanje s puškami in se prične razdevajoči ogenj strojnih pušk. Ogenj postaja vedno silovitejši, dokler na tem ali onem delu fronte naraste v nepretrgan hrušč. Potem nastane naenkrat mir. Italijani so zopet enkrat poizkusili naskok in so bili odbiti, kakor vedno.

Tam zadaj delajo saperji brez strahu in neumorno postojanke za rezerve. Tu intam razstreljavajo skale ti najvišje cenjeni tovariši pehote. Se bolj zadaj, iz varnega zakritja, streljajo topničarji svoje pogubonosne krogle. Poljska artilerija. V začetku vojne so se čule večkrat pritožbe proti naši artileriji. Te pritožbe so utihnile že zdavnaj. Daleč spodaj v rojni vrsti pehote leže njeni opazovalci. Z nezgredljivo gotovostjo zadevajo krogle svoj cilj. Telefonske črte vodijo od artilerijskih postojank in pehotnih oddelkov k višjim poveljništvom, kjer se ugotavlja položaj in se vsakemu sovražnemu gibanju odgovarja s protikrepi. Za postojankami poljskega topništva so težki dalekonosni topovi, nameščeni tako, da se ne vidijo niti od blizu in dobro zakriti tudi pred letalci. Človek še skoraj ne bi mogel verjeti, da morejo topovi z gotovostjo zadevati vse razdalje, ki jih ne dosega prosto oko. Tehnika je tudi tu premagala sijajno vse težave. Daljnogledi z nitnimi križi omogočajo natančno merjenje na razdalje, ki jih je opazovalec ugotovil s svojim daljnomerom. Dasiravno morda prva ali druga krogla, ker je cilj tako majhen in razdalja 12 do 16 km, ne udari naravnost na cilj, ga tretji strel gotovo ne zgreši več.

Dalje zadaj počivajo v šotoriščih rezerve, pripravljene, da v slučaju potrebe posežejo vmes. Tudi te niso brez dela. Videti je tu tovarno živino, bolj zadaj pa vozove. Z obojnimi dobavljajo, kjer je mogoče, municijo, živila in v sodovih najpotrebnejše, kar je, pitno vođo, ki je je tako malo. Toda tudi pomanjkanje vode ima svojo dobro stran, kajti v bližini fronte se vođnjaki in studenci le prerači okužijo, iz česar nastajajo potem nalezljive bolezni. Tako pa prinaša vsak sod iz oddaljenega studenca četam vedno čisto vođo.

Zopet še nekoliko bolj zadaj, do koder ne segajo več topovi, so nastanjene čete. Strojne puške in pa artilerija se nahaja tu v popravil. Popravljajo se poskodbne, ki so nastale pri streljanju ali po sovražnem ognju, moštvo se odpočiva po izčrpanih naporih v boju in prav tako tudi konji. Odtod se vidijo na vseh straneh cele vrste prihajajočih voz z mesom, živili,

kruhom in municijo, poleg vasi pa je videti večje ali manjše skupine drugih voz, ki so pripravljene za uporabo. Ob tekočih vodah se nahajajo klavnice, klavna živina (po več sto glav govedij) in vojne pekarnice, ki preskrbljajo čete z najvažnejšimi živili, mesom in kruhom.

Tu, po širokih dolinah, po kraških planotah, v gorovju, povsod so čete, ki prihajajo iz zaledja po večtedenski vežbi, da tu dobe končno izvežbo. Iz razsežnih ogrskih nižin, kjer koruza in pšenica zavzemata cele pokrajine, iz peščenih krajev med Dravo in Tiso, z neprijaznih alpskih pogorij, iz obljudenih mest prihajajo v zadnjem času poklicani črnovojniški oddelki. Tu spoznavajo ozemlje na fronti, tu se uče prenašati velike toplotne razlike, tu se utrjujejo. Tu, na ozemlju, kjer se morejo kretati, ne da bi delali škodo, se vežbajo posamezno ali v večjih zvezah in se izpopolnjujejo v streljanju. V vojni izkušnji častniki, ki po hudih naporih v strelskih zakopih potrebujejo odpočitka, vodijo odgovorno vežbanje z isto vestnostjo, s katero so uveljavljali svoje zmožnosti že pred sovražnikom. Marsikateri poveljnik, ki je vodil čete v naskok na zahrbtnega sovražnika, je videl, da bi se bilo njegovo moštvo izognilo marsikateri izgubi, ko bi bilo spretnije znalo izrabljati ugodnosti ozemlja, če bi bilo bolje umelo zavarovati kritja pred drobci ali spretnije izvesti bajonetni napad. Tu je bilo treba neizkušnim vojakom, ali takim, ki jim je še bila manj znana posebnost ozemlja, vepiti vse znanje in vso spretnost, ki naj jih pretvarja v nepremagljive bojevnike.

Bila je srečna misel vrhovnega armadnega poveljništva, da v zaledju pričeto izvežbanje daje dozorevati tu. Na Krasu je povsod prostora za vežbališča. Komaj so čete iz vasi, pa že morajo pričeti praktične vaje. Malo obdelanega sveta, veliko grmičja, majhni gozdovi, velika raznovrstnost talnih oblik, — vse to pospešuje izvežbo. V najbližji razdalji se lahko dobe strelišča, kjer more vojak preizkušati svoje orožje in se izpopolniti v streljanju.

Marsikateri vrl vojak hrepeni po spopadu s sovražnikom. Težkega srca so častniki večkrat prisiljeni, da brzda to hrepenenje. Oni sami bi bili rajši pred sovražnikom. Vsaka vest o zmagi, ki jo berejo žarečih lic, zbada one, ki jim ni dano, da bi se borili tam spredaj, toda premagati morajo koprnenje, da bi sami sodelovali dejanski.

Napad ob zvoku godbe.

Slovenski dež. strelec Iv. Sert iz Polič pri Radgoni nam piše dne 2. septembra z bojišča ob Soči: Bilo je dne 25. avgusta okoli pol enajste ure po noči. Noč je bila hladna, mesec je svelil tako lepo, da lepše noči biti ne more. Od daleč smo slišali žuboreti našo Sočo. Slišali smo tudi rožljanje sovražnikovega orožja. Zapazili smo ga. Cele trume se valijo proti našim postojankam. Naenkrat se sovražnik ustavi, mi pa zvesto gledamo in poslušamo, ako bi se že kateri plazil k našim postojankam. V tem hipu zaigra italijanska godba. Italijanski polentarji so mislili, da bodo šli naravnost v mesto G... in da bodo tam slovesno sprejeti. Njih godba je igrala kakor na kakih slovenski gostiji. Ali ni dolgo trajala ta godba. Naša artilerija je s strašnim ognjem obsipavala Italijane in naenkrat ni bilo več slišati nobenega polentarija. Tudi njih godba je utihnila. Naenkrat se začuje krik polentarijev. Naskakovati so začeli naše postojanke, a zmotili so se grozno. Mož za možem je padal in v par minutah so bili odbiti z groznimi izgubami. Ni dolgo trajal ta mir in začne se druga borba, še enkrat hujša kakor prva. In tudi to pot je moral pobrisati sovražnik z velikanskimi izgubami. Pa še ni nehal. Po naših postojankah so se mu cedile prevelike sline. V tretje se je navalil s tako silo na nas, da je bila groza. Ni bilo drugače pomoči, kakor da smo tudi mi moralno pogledati, ali ima Italijan vročo kri. S hudim naskokom smo se mu zakadili nasproti. Začelo se je kravo klanje. Po dveurnem boju je sovražnik popihal v gozde, mi pa za njim. To je bilo veselje, ko smo ga odbili. Sovražnik je bil desetkrat močnejši od nas. Ko postane vse mirno, gremo hitro nazaj in pobere mo naše ranjence, ki jih je bilo čisto malo. Niti v duhu si nismo mislili, da bodo naše izgube tako malenkostne. Sedaj pa pogledamo polentarije. Groza nas je obsla, ko smo zagledali cele kupa mrtvih sovražnikov. Ti prizori se ne dajo popisati. Tudi naši stari vojaki, ki so bili v Galiciji v vojski, so rekli, da kaj takega še niso videli. Posebno so se čudili „naštvu nas mladih fantov, ki smo se le mesca aprila stopili pod orožje. Zato pa nas vse druge fante in čitatelje zanima ta zgodba, ki je ne bom pozabil, dokler bom živel. Mislim, da ima Italijan za zdaj zadosti.

Po bitki smo šli par sto korakov nazaj v gozd, in smo tamkaj napravili oltar. Nato pride naš vojni duhovnik in začela se je božja služba. Z povzdignjenimi rokami smo se zahvaljevali za zmago, da nas je Bog obvaroval sovražnikovih krogel, ki so padale kakor toča z neba. Tudi vi, dragi čitatelji „Slov. Gospodarja“, mladeniči, možje, žene in otroci, ki ste še doma, hitite k službi božji in molite za nas, ki se tukaj na južnih bojnih poljih vojskujemo noč in dan pri vsakem napadu odbijamo gnusnega polentarija, ki hoče oropati našo lepo slovensko domovino. Mi ga zmiraj preganjamo, kakor divjo zverino. Bog nam daj srečno vrnitev, potem bodo pozabljene vse vojskine težave.

Doberdob res „lačna stena“ za Italijane.

Slovenski fantje našega „žaloznega pešpolka“ nam pišejo dne 29. avgusta: Bavniakar prebiram pri-

ljubljenega „Slov. Gospodarja“ v krogu svojih tovarišev, ki me pazljivo poslušajo. Ta najboljši moj prijatelj me obišče redno vsak teden. Pa ne mislite, da beremo naš list kakor v hotelu, ampak v naši podzemski luknji, kjer čakamo, kdaj nam kakšen polentar pokaže svojo butico, da mu prezračimo malo njegove možgane. Nahajam se sedaj že precej tednov na kamenitem Krasu, kjer smo prestali že težke boje, a hvala Bogu in Mariji še vedno nosim celo kožo, čeprav me je že marsikateri polentar vzel na miho. Zaupanje v Boga in varstvo Marijino nas čuva pred sovražnimi želodci, čeprav jih kar na tisoče vsipavajo polentarji samo na enega moža. Doberdob ska planota je res za polentarije „lačna stena“, kakor čitam v „Slov. Gospodarju“, kajti na tisoče jih je že ostalo tukaj, ki ne bodo več šli nazaj v svoj domači kraj. Niti enkrat si še niso mogli tukaj skuhati polente, čeprav nas hodijo zmiraj ogledovat s svojimi letali. Pa našim izvrstnim topničarjem se zdi potrebno, da pomagajo polentariju pri tem poslu. Zatorej večkrat pošljejo kakšno italijansko letalo na tla, da si lahko boljše ogleda naše kraje, ker iz takšne višočine menda ne vidi tako dobro, kakor pa če je kar na tleh. Nam slovenskim fantom gre tukaj čisto dobro, vojske smo že navajeni kakor Italijani polente. Nas še ne zebe, kakor Italijane, ki so že sedaj sredi poletja zmrznjeni. Pa če jim je tukaj premrzlo, jih bomo pa spravili v toplejše kraje, kjer jih ne bo zeblo kakor tukaj. Najsrčneje pozdrave vsem vojnim tovarišem in bralcem „Slov. Gospodarja“ pošiljamo iz strelskega jarka: Anton Gaber, Franc Gaber, Ivan Babič, Ivan Sorič, korporal Fr. Kožuh, Jožef Krallič, Ivan Presen, Jožef Feldin in Jožef Esih.

Dalmatinci dobro „pucajo“.

Z dalmatinskimi junaki ob Soči se naše ljudstvo zelo rado pogovarja. Dalmatince je zgovoren, rad pripoveduje, kaj je vse doživel. Naše ljudstvo jih ljubi kot se ljubi samo rodnega brata. Ponudijo jim vsega kar se dobi pri hiši. Posebno radi imajo sladke fige, katerih je bilo tu pri nas, ki so prve zrle, zelo mnogo, tudi drugih je v obilici; v kratkem bodo sočnate in jim postrežemo z njimi kolikor bodo hoteli. Vidimo te krasne junake, kako odhajajo v strelske järke; žvižgajo si medpotoma in se šalijo, kot bi šli na radostno pirovanje in ne v krvavi ples. Vidimo jih tudi, kako prihajajo iz strelskih jarkov v ozadje na kratek oddih. Čul sem, kako vprašuje kmetič, vračajoč se s polja, te dalmatinske junake: „No, brate, ali si dobro „pucal“? — „E, Boga mi svetoga, dobro“, mu odgovorjajo junaki. Beseda „pucati“ se tu pri nas sedaj splošno rabi. Nikdo ne pravi več: na ta in ta griček so danes Lahi streljali, ne, tako pravimo: na ta in ta griček so danes Lahi pucali. In to ne samo pri nas v eni vasi, čul sem tudi ljudi z Gor, kako ti pripovedujejo, a so tudi gor k njim prejšnji teden Lahi „pucali“.

Lahi se bojuje Hrvatov.

Kakor se vrage boji blagoslovljene vode, tako se Lahi boje Hrvatov. „Noben nas ni tako izmlatil in pretepel, kakor vi“, je rekel neki ujet laški stotnik majorju Turudiji, slovitemu poveljniku Dalmatincev. Ko sta hotela v tej bitki dva Laha ujeti enega Dalmatince, je zavpil drugi: „Drži ga, drži ga, ta velja za sto!“

Bratstvo Slovencev in Hrvatov v Čejanju.

Neki Dalmatinec piše splitskemu „Našemu Jedinstvu“ med drugim sledeče:

„Brali smo v cenjenem „Našem Jedinstvu“ o gostoljubju in ljubezni naših slovenskih bratov. Pisali so vam resnično. So okopi in postojanke, od katerih niso daleč hiše in kolibe slovenskih kmetov. Iz teh hiš nam vsi strežejo. Dajejo nam vodo in hrano, ako je imajo, nekaterim oddelkom kuhajo sami kosilo in perejo perilo, ne da bi za to svoje delo zahtevali vinarja. Neka slovenska žena mi je odgovorila, ko sem ji pri prestavljanju našega oddelka in okopa hotel nekaj darovati, da noče, saj ima tudi ona sina v Boki, kateri ji vedno piše o dalmatinskem gostoljubju. Tako so tudi naše matere ljubeznjive z njihovimi otroci. Tej vrli ženi so nekateri naši vojaki poljubili roko, a ona je položila roke nad njihove glave in jih blagoslovila. Verjemite, takih prizorov je veliko, ganljivih dol solz. V jarkih molijo zvečer naši vojaki. K njim se znajo priplaziti otroci iz bližnje vasice, kateri pravijo, da so jih poslali od doma, da z njimi molijo, da se vrnejo zdravi k svojim družinam. Veliko je srce tega naroda, a v nas dvojni ponos, da mu mi branimo domovino.“

Novi boji na Tirolskem.

Iz Inomosta poročajo 31. avgusta: Med mnogostevilnimi porazi, ki so zadeli Italijane pri njihovih brezuspešnih poizkusih, da bi prodrli na Tirolsko, je najtežji, najbolj izgubonosni poraz 25. avgusta na lavaronski planoti. Ta poraz je najbrž napravil za daljši čas mir na tem odseku fronte, kajti komaj je verjetno, da bi sovražnik po izkušnjah, ki jih je doživel tu, kmalu zopet zastavil nov napad.

Deset dni so Italijani pripravljali svoj naskok

na naše postojanke pri Lavaronu. 14. avgusta je začela delovati njihova artilerija in njeno delovanje je pozneje od ure do ure silovitejše ter tudi po noči ni ponehalo. Toča krogel se je v tem času vsipala na hrabre branitelje, vedno nove baterije so prihajale in od ameriške 4centimetrsk granate pa do 30cm krogel je bilo zastopano pač vse, kar ima na razpolago sovražna artilerija. Brez ponehanja je padala toča krogel na našo stran, toda škoda, ki jo je napravila, je bila le nebitvena.

Deseti dan so končno mislili, da so naše postojanke dozorele za naskok, da morejo sestaviti penotni napad. V noči na 25. avg. je udarila cela divizija na naše postojanke. Naskočili so z razvitimi zastavami. Pripovedovali so četam, da po takih strašnih artilerijskih pripravah ne naletite na odpor in takorekoč brez boja zasedejo naše postojanke. V resnici so prišli čisto blizu do njih, da, zasesti so celo mogli naše najsprednejše postojanke, ki smo jih opustili mi, toda potem se je pa pričel ogenj naših braniteljev. Kar po cele vrste jih je pokosil, cele kupa ranjencev in mrtvecev je obležalo pred strelskimi jarki. Kar se je le moglo, se je rešilo nazaj z najhitrejšim begom. V južnih urah so penovili napad z novimi in močnejšimi silami, ki pa je bil odbit z enako strahovitimi izgubami. Tretji napad, ki so ga napravili čopodno, se je končal enako. Italijanski pešpolk št. 115 je bil do malenkostnih ostankov poškodovan popolnoma, polkovnik s petimi častniki je bil ranjen in ujet, večina ostalih častnikov, med njimi en major in več stotnikov je ležalo mrtvih pred postojankami. Polkovno zastavo smo osvojili mi, potem ko so padli trije zastavonoše. Četrty zastavonoša, ki smo ga ujeli ranjenega, si je zastavo ovil okoli trupla. Važne listine so prišle v naše roke. Okoli 400 mož so še isti dan odpravili kot ujetnike v Trento in Inomost.

Sobojevniki in ranjeni Italijani, ki so sedaj nahajajo v naših bolnišnicah, cenijo izgube Italijanov pri Lavaronu na najmanj štiri tisoč mož mrtvih, ranjenih in ujetih. Mi pa smo imeli v vseh desetih dneh na precej široki fronti samo čisto malo mrtvih in ranjenih kakih 50. Po 25. avgustu je bil mir na lavaronski planoti in Italijani niso več obnovili svojega napada.

Kako je v južnih Tirolah.

Vojak Valentin Pirnik, ki služi pri trdnjavskem skladišču v Tridentu na Tirolskem, nam piše dne 30. avgusta: Slovenci smo samo štirje pri našem skladišču. Polentariju se sicer zelo sline cedijo po našem mestu, pa dosedaj ga še drugi niso videli, kakor vojni ujetniki in tudi v prihodnje ne bo drugače, ker med tirolskimi strelici še vedno živi Andrej Hoferjev duh. Sicer pa se tukaj bojujejo vojaki skoro vseh narodov Avstrije, med njimi seveda tudi Slovenci in vsi skušajo drug drugega prekositi v hrabrosti. Jaz sicer nimam prilike, se z orožjem v roki vojskovati, ker sem večidel v pekarni ali pa v skladiščih, kjer pripravljamo kruh in drugi različni živeži. Tu naša služba je tudi imenitna, zakaj če vojak nima patronov za puško in municije za želedec, potem se ne more hrabro vojskovati.

Vreme je tukaj skoraj vedno lepo in huda vročina. Pač pa je v gorah hladno, posebno noči so mrzle. Vina bo letos tukaj zelo malo, ker je peronospora vinograde posmodila, ker ni bilo dobiti galice za škropljenje. Belo vino najslabše vrste velja letos 1 K 60 v, črno se še dobi pri kmetih po 96 v liter.

Slovenski fantje pri Naborjetu.

Z visoke postojanke blizu Naborjeta nam pišejo slovenski strelici dne 2. septembra. Mnogo slovenskoštajerskih fantov se nahaja v mrzlih in visokih korških skalah, veliko višje so pa še polentarji. Polentariju se silno sline cedijo po naših krajih ter bi se rad priplazil čez našo črto. Dosedaj se mu še to ni posrečilo. Kaj bo še le pozneje, ko mu bo snega čez glavo debelo nametalo! Po noči proži doli na nas kamenje, da bi kateri od naših čet ne šel v njegove postojanke. A mi nismo tako boječi in se ga nič ne ustrašimo, gremo pa po drugem kraju na vrh, čeravno je malo dalje. Nekaterikrat močno naskočimo in kurimo po njih in Italijani pustijo svoje reči ter zbežijo. Tako smo že večkrat napravili z njimi in še bomo, ako nas pusti Bog pri zdravju, saj smo spodnjaštajerski slovenski fantje vsi junaki. Od začetka, ko se je vojska začela, je sovražnik noč in dan obstreljeval našo trdnjavo Naborjet. To je trajalo več tednov zaporedoma. Še sedaj mu včasih kaka krogla iz topa zajde semkaj. A moti se, ako misli, da je trdnjava že popolnoma zdrobljena. Od strani se res vidi, kako je razkopano okoli nje, pač pa še sedaj trdno stoji, akoravno jo je tu in tam kaka krogla začela. Trdnjava še vedno oddaja svoj starodavni glas iz svojih topov in jih še tudi bo. Sedaj je v tem ozemlju topovsko grmenje bolj redko. Pretekli mesec pa je grmelo, kakor bi se res bližal sodnji dan. Tudi vreme imamo vedno burno in hladne vetrove, pa zdravi slovenski fantje vse lahko prenašamo. M. Verdnik iz Makol, H. Pirš iz Kostrivnice, M. Kovač iz Čadrama in drugi.

Kak strah napravijo bombe.

Ogrski list „Vilagh“ poroča o strahu v Bresciji, ki so ga napravile bombe iz avstrijskih zrakovolov. Neka gospa je šla za pogrebom svojega moža, katerega je ubila bomba, kakor je bilo uradno naznanjeno. Pogreb je bil skupno s pogrebom drugih žrtv. Jokala je, ihtela in se vrnila žalostna domov. A glej čudo! Ko stopi v hišo, zagleda svojega moža popolnoma zdravega pred seboj. Dognalo se je, da je

eksplozija prvih bomb tako učinkovala na moža, da je kot blazen bežal v neko bližnjo vas in se tam šele onesvestil, ko je divjal ves dan po poljih in vrtovih. Potem je prišel k sebi, ali nič ni vedel, kako je bil oospel v ono vas. Jokala je torej žena za neko drugo žrtvijo.

Italija se pripravlja na zimsko vojsko.

Iz Chiasssa poročajo, da se v Italiji že pripravljajo za zimsko vojno. V ta namen že pozivajo italijanski listi prebivalstvo, naj pripravljajo za vojaštvo zimske obleke. Tako pravi milanski „Corriere della Sera“, naj se ženstvo podvzga, kolikor le mogoče in pripravi za vojaštvo na fronti posebno toplih spodnjih oblačil, kajti drugače bi mogla zima in mraz presenetiti vojaštvo. Potem pa nadaljuje omenjeni list:

„Že v Vidmu se menja zimsko temperatura od 3 do 12 stopinj pod ničlo. Na poljih pa je mraz še občutnejši in pada temperatura z 2 do 7 stopinj. Na Krasu je sicer temperatura za nekaj stopinj višja. Toda kar tu učinkuje strahovišje, je burja, silni izhodnik, ki ga poznajo tudi v Dalmaciji in Istri. Burja piha marsikedar tudi v Vidmu in v severnih gorskih dolinah. Kako zimo nastopa pogosteje in traja tujam z različno močjo po cele 14 dni. Leta 1907 je burja povzročila 7 stopinj mraza. Deževje je že v Vidmu zelo obilno, še obilnejše je v predgorjih. V alpskih dolinah že v višini 300 do 400 metrov zapada globok sneg. Tam ni po 60 centimetrov do enega metra snega nič nenavadnega. Večkrat sneži neprenehoma, da zapade sneg do poltretji meter. Posebno močno sneži v gornji Karniji, posebno v Val Daganu. Po zimi leta 1835 do 1836 je na prelazu Monte Croce padlo do 20,31 metra snega, leta 1888 pa 15,87 metra, na Cimi Sappadi 13,96 metra, na prelazu Mauria 15,43 in na prelazu Razzo pa 16,80 metra. V dolini Cadore in na Tirolskem snežni viharji niso tako hudi. Na Trbižu je navadna višina snega 60 centimetrov do enega metra. V izrednih zimah pa nazaste tudi do treh metrov.

Zimski mraz se na alpskih vrhovih izpreminja z višino in močjo vetrov, ki prihajajo iz Srednje Evrope. Celó v dolinah, kakor na Trbižu in San Stefano di Cadore se pogosto opažajo temperature do 20 in še več stopinj pod ničlo, dočim pa je za alpske višine in nezakrite doline v Furlaniji v omenjenem času računati z mrazom 15 stopinj pod ničlo kakor tri ali štiri dni, kakih 20 dni 6 do 10 stopinj, cel nadaljni mesec pa 4 do 8 stopinj mraza. Temperature pod 20 stopinjami mraza so tu redke. Kar pa še občutno povišuje učinek mraza in ga dela skoraj neprenosljivo, je veter, ki je na nekaterih višinah stalni spremljevalec mraza.“

Kakor je lahko umljivo, da „Corrierova“ razlaga podnebnih razmer na italijanskem bojišču ni bogve kako prikupljiva za armado, ki po veliki množini pozna zimo in sneg samo oddaleč, ali pa niti tega ne. Toplega južnega podnebnja vašno vojaštvo bo pač precej klaverno gledalo, ko kakega lepega jutra zagleda okrog sebe meter na debelo snega, ali pa ko mu začne briti okoli ušes ledena mrzla kraška burja. Plezanje na Krn tedaj pač ne bo posebno prijetno.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 7. septembra.

Ruska armada je vsled Rokitenskega močvirja ločena v dva dela, severni in južni. Severnemu poveljuje general Ruski, južnemu general Evert, najvišji skupni poveljnik se je vedno velik knez Nikolaj Nikolajevič.

Rusi so zbrali svoje zadnje moči ter se z njimi luto in obupno usklajujejo našemu in nemškemu prodiranju. Južna ruska armada se posebno besno brani ob besarabski meji, kjer bi očitno rada ob obeh bregih Dnjestra predrta našo bojno črto ter tako ustavila naše prodiranje v izhodni Galiciji, kjer smo Ruse spravili že na izhodni breg reke Seret, (ki teče vspejedo z Zloto Lipo v Dnjestr.) Zložov, Zborov, Založe, Brody so v naših rokah, pred Tarnopolom že stojijo naše čete. Trdnjava Luck je padla, kakor smo poročali že med najnovejšimi vestmi, in sedaj se bližajo čete Puhalove armade trdnjave Dubno in Rovno.

Boji v Rokitenskem močvirju se ugodno razvijajo, naše čete prodirajo proti Pinsku in Minsku.

Severna ruska armada se istotako luto ustavlja prodiranju nemške armade, kakor južna prodiranju naše. Posebno hudi so bili boji pri Vilkomiru, kjer poskušajo Rusi predrati nemško fronto, da bi se branili nemško prodiranje proti Vilni in Dvinsku.

Trdnjava Grodno je padla v nemške roke.

Trdnjava Grodno padla.

V petek dne 3. septembra so zavezniške čete z naskokom zavzele močno rusko trdnjavo Grodno ob reki Njemen. Trdnjava je bila le od južne in južno-zahodne strani močno utrjena. Radi tega so zavezniške čete prodirale z veliko naglico od severne in severno-izhodne strani proti trdnjavi. Pobrčilo se jim je z nenadnim naskokom prodreti v mesto in trdnjavo. V mestu se je vršil boj na nož. V Grodnu so se

naši polastili ogromnega plena. Ko so zavezniške čete zavzele Grodno, je predrta močna ruska črta ob Nienu, kar je za nadaljnje prodiranje naših armad velikega pomena.

Velik plen v Lucku.

Naše čete generala Puhala so v Lucku zajele ogromen vojni plen. Nad 50.000 vreč pšenice in rže, 120.000 vreč pšenice in rži, 30.000 vreč ovs, 11.500 glav goveje živine, veliko skladišče tobaka in soli je prešlo v last zmagovalne avstrijske armade. Naše čete so sedaj za več mesecev preskrbljene z ruskimi živili. Stevilo začetih topov in strojnih pušk ter drugega vojnega gradiva pa še niti ni natanko označeno.

Hudi boji ob besarabski meji.

Zadnje dni divja na skrajnem desnem krilu naše armade, t. j. na ozemlju južno-izhodne Galicije, Bukovine in Besarabije, na severni strani Dnjestra, huda bitka Rusi na tem ozemlju srdito napadajo. Rusi imajo ob bukovinsko-besarabski meji pripravljeno za napadanje skoro same kavalerijske čete, med njimi takozvane „donske kozake“, ki se odlikujejo po posebni držnosti in spretnosti in naglem napadanju. Ruskim četam poveljuje na tem ozemlju ruski general Markov, našim pa sloviti general pl. Pflanzer-Baltin.

Dne 2. septembra so naše čete v prostoru pri trgu Okna (izhodno od Zalesčykija) z naskokom zavzele ruske postojanke in jih kljub silnim ruskim protinapadom obdržale v svoji posesti. Z zavzetjem teh postojank se je Rusom odvzela možnost, da bi lahko prodirali na tem krilu v ozemlje med Dnjestrom in Prutom. Na nekaterih mestih, kjer teče Dnjestr v velikih ovinkih (med Zalesčykijem in Chotinom) so že imeli Rusi zasedene nekatere izredno močno utrjene postojanke na južni strani Dnjestra. Ker naši od vseh strani silijo proti Rusom, morajo isti pustiti postojanko za postojanko in se umikati na rusko ozemlje. Posebno hrabro so se na tem prostoru borili, kakor je posneti iz poročil vojnih poročevalcev, vojaški oddelki iz Kranjske, Štajerske in Koroške, torej naši slovenski fantje in možje, ki so še ostali naprej na severu.

Srditi artilerijski boji ob Dnjestru.

Izbor o od mesca Zalesčykija, ki je kakor izumrlo, se vrše v prostoru pri trgu Okna hudi artilerijski boji. Naše težke haubice so prisilile Ruse, da zapuščajo postojanko za postojanko. Vsled uspešnega ognja naše artilerije napredujemo ob Dnjestru na črto.

Slovenec ob Dnjestru.

Že mesca junija je preteklo leto dni, kar smo korajžni slovenski fantje se poslovili od naših ljubih starišev ter naši možje od svojih žen in otročičev. Bila je res velika žalost za naše stariše in žene. Pa mi slovenski fantje smo šli korajžno v lo, za domovino in cesarja. Ob mli smo se začeli z Rusi vsojkovati, a sovražnik je stal v veliki premoči proti nam. Pa mi slovenski fantje se ga nismo ustrašili, če nas je ravno parkrat prepodil. Ostali smo kljub temu korajžni ter smo mu zali dobro slediti, ko je pred nami pobral. Sli smo s korajžo za njim. Mesca junija so se nam Rusi močno v bran postavili ter dobro zagradili svoje postojanke ob Dnjestru. Do 9. avgusta smo se gledali kakor pes in mačka. Pa za jutrnico smo jih vedno s krogami pozdravljali. Dne 9. avgusta smo dobili povelje: „Naprej v ruske postojanke!“ Sli smo korajžno naprej. Rusi so nas s krogami pozdravljali, a mi se nismo ustavili in tudi ne ustrašili. Le v ruske postojanke! Tam smo jih veliko počuvili ter jim veščelo sledili dalje. Ali nenadoma dobimo povelje: „Na jug!“ Morali smo zapustiti tega sovražnika ter iti s korajžo nad Italijana. Bog nam daj zmago nad polentarjem, to je nas vseh našrdneša želja.

Veliko prisrčnih pozdravov pošiljamo z južnega bojišča našim ljubim starišim ter čitatelem „Slovenskega Gospodarja“. Poddesetnik Kranberger od Sv. Barbare v Slov. gor., Franc Šauperl in Alojz Čučko od Sv. Jakoba v Slov. gor., Janez Glaser iz Hoč pri Mariboru in Skrgel iz Leitersberga, vsi od domačega pešpolka št. ...

Goreče vasi in žito.

Avstrijske čete prodirajo mimo zavzete trdnjave Luck čez razvaline mest, trgov in vasi. Rusi pred seboj vse porušijo in požgejo. Vasi in skladišča neznačenega žita gorijo noč in dan in kažejo pet, po kateri se Rusi umikajo. Kozaki zapuščajo in pobijejo na begu vse, kar jim pride pod roko. Edino v stran ležeče vasi in sela ostanejo nedotaknjena, ker jih več ne utegnemo zažgati. Prebivalstvo se skriva po gozdovih in podzemskih luknjah, kamor so si znesli tudi svoje najnujnejše stvari. Ko pridejo naši vojaki, se ljudje zopet pokažejo in vračajo na svoje domove. Enako se dogaja tudi dalje proti jugu in ob besarabski meji. Po noči je nebo žareče od plamena gorečih vasi in mest.

Japonci nočejo v Evropo.

Iz Kodanija se dne 5. septembra poroča, da je tamošnji japonsko poslanstvo izjavilo, da je izključeno, da bi Japonska poslala svoje čete na pomoč Rusiji. Vse tozadevne vesti so pa izjavi kodanjskega japonskega poslanika izmišljene.

Ogromne ruske izgube.

Od začetka naše velike ofenzive bri Gorlicah mesca majnika t. l. potri do mesca septembra t. l. so avstrijske armade ujele zavsem 2100 ruskih častnikov, 642.500 mož, zaplenile 391 ruskih topov in 1275 strojnih pušk. Zavezniške armade so pa ujele v isti dobi 3200 ruskih častnikov ter čez 1 milijon mož, zaplenile 2200 topov ter čez 3000 strojnih pušk. K temu se pa pridejo velikanske zaloge žita, moke, živine, ovs, in drugih vojaških potrebščin, ki so se našle v zavzetih ruskih trdnjavah, zlasti v Novo-Georgievsku, v Grodnu in v Lucku.

Kako je obhajal žegnanje na Petrovo.

Vojak Franc Kirar od Sv. Petra pri Mariboru, piše svoji sestri tako-le:

Danes zjutraj ob 3. uri sem odrinil z dovoljenjem g. praporščaka z pajdašem v bližnje mesto, kake ¼ ure oddaljeno od naših postojank. Bil sem namenjen, da kupim vsakovrstnih reči: čokolade, kruha, medu, klobas, čaja itd., reči, ki jih pripeljem iz glavnega mesta na trg. Pot v dolino, po skalnatem pečevju ob prepadih, nad nami izhajajoče solnce, sinje nebo, pod menoj mirno tekoča reka Dnjestr liki srebrnemu pasu je bila bajno krasna. Praviš, ako si dobila prešnje karte: „Že zopet sama domišljija!“ Vendar ne! Tukaj na bojišču, oddaljen od doma in svojih dragih, živíš in umreš v samih domišljijah in srečen si. To je tvoja zabava, tvoj zadnji cilj. Boljše ko imaš domišljije, hitreje ti mine čas in srečnega se počutiš. Ne moreš Boga dovolj zahvaliti za ta dar.

Vendar dalje. Prišel sem v mesto. Pri peku sem naročil kruh ter sel, kam? Na Glavni trg čakati, da ljudje kaj prinesejo. Bilo je še jako zgodaj. Kaj sedaj? Sel sem gledat razvaline lepih hiš ter prišel do judovskega templja. Tak tempel je nekaj naravnost groznega, posebno še razrušen. Na stopu so nastikane divje zveri in razno ordije, tako levi, leopardi, jeleni, gosli, harče, stoli itd., spredaj hebrejske črke, kitajskim podobne, cesarski orel ter dva kateča z mačji, vse železno. Ah, kak razoček med tem in našim svetiščem! Odtod sam se napetil v katoliško cerkev. Tukaj pa tukaj! Katoliškim cerkvam so Rusi še povsod prizanesli. Pridem v cerkev. Blagodejna tihoča, močen duh ilij, samo čebelica molitajni mir. Zvabil jo je duh svetlice v srce matere kristjanov. Mislil sem si: „Glej, tebe pa je privabil duh božji!“ In res, ni bilo zastoj! Malo potpri. Pokleknil sem pred glavni oltar, posvečen presv. srcu Jezusovemu, ter molil iz molitvenika „Slovenskim fantom v slovo“, za katerega sem veleč. gosp. stricu prav iskreno hvaležen. Čez nekaj časa pride č. župnik ali kaplan te cerkve, ne vem, se vsede v sosednjo klopo ter začne moliti brevir. Nagloma me popade misel: Dečko, opravi sv. spoved, ne bo ti škodilo. Res, časa je dovolj, se dobro pripravim ter prosim gospoda za spoved. Rade volje mi ustrezte. Draga sestrica, te spovedi nikoli ne pozabim! Spovedne molitve slovenske, izpoved grehov nemška, nauk poljski. Ob 8. uri sem bil še pri sv. maši. Sv. obhajila nisem mogel sprejeti, ker sem že poprej nekaj jedel in pil. Vendar srečen sem ter Ti tudi to pišem, da se veseliš z mano. Bil sem tudi ob priliki obletnice smrti prestolonaslednika in njegove blage soproge kot zastopnik našega oddelka strojnih pušk pri sv. maši. Res, veliki darovi, katerih nisem vreden! Pišeš mi, da so mi čebelice nanosile veliko izvrstnega medu. Hvala Bogu! Pa tudi mi vojak si hočemo za vzgled vzeti čebelico, ki hrabro brani svoj dom in svojo kraljico, ter izvohčevati sijajne zmage, da zadobimo trajen, vsč človečvo osrečujoč mir.

Da to pokažemo tudi v dejanju, nam je dal prilobnost 8. avgust. Prišlo je povelje, da gremo „naprejš“ nad sovražnika. Ob 10. uri predpitan smo začeli. Ta dan bi me bil skoraj stal življenje. Sicer smo tako vsako uro v smrti nevarnosti, a da bi bila katera krogla tako bližje mojega srca, še ne vem. Streljali smo mnogo, jaz sam sem porabil čez 200 patronov. Bil sem ravno pri svojem delu, ko prihrči od strani krogla in mi predere na levi strani žep, sukno in telovnik. Potem udari v kamen, odtod pa se odbije in mi prileti v zadnji del telesa. Zgalo me je močno, a pozna se nič. Devica Marija in angel varih sta me očitno varovala. Doslej sem še kljub slabomu vremenu trden, da se bom lahko šel na jug nad Italijane.

Angel v kolera bolnišnici.

Na bojnem polju, 30. avgusta 1915.

S severnega bojišča se nam dan 30. avgusta poroča:

Tam nekje ob Dnjestru ne daleč od bojne črte, v neki zelo revni in nepoznani vasi deluje mobilna rezervna bolnišnica 3-3. V to bolnišnico prinesejo vojake, ki obolijo v strelskih jarkih na kolero. Cela vasica je spremenjena v bolnišnico: hišice, šupe in hlevi so napolnjeni z žrtvami strašne bolezni.

Kakor pa v temni noči ne manjka svetle zvezde, tako tudi nam nesrečnim bolnikom v groznih bolečinah, ko se zvijamo po slami kot črvi, ne manjka tolažilne zvezde, boljše rečeno, našega dobrega angela, kakor ga tukaj imenujemo bolniki brez razlike ver in narodnosti. Ta naš dobri angel, ta naša dobra mamica, je veleč. gospod vojni kurat Slovenec Alojzij Dejak, ribniški rojak iz Kranjske. Oh,